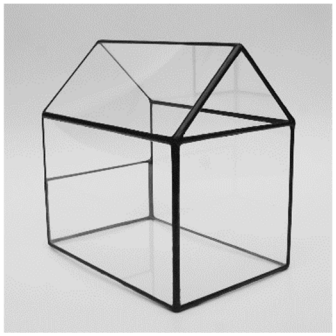

Teoria de l’objecte, l’espai i la imatge.

Codi: 200766
Crèdits: 6 ects
Matèria: Teoria i llenguatge
Caràcter: Obligatòria
Curs: Tercer
Semestre: Primer
Hores de dedicació: 150 hores
Hores lectives: 75 hores
Hores Autònomes: 75 hores
Coordinador/a: David Gràcia
dagraal@gmail.com

Equip docent:
David Gràcia Albareda
Núria F. Rius

Idioma: Català & Castellà

—Descripció

Aquesta assignatura forma part del conjunt d’assignatures teòriques de tercer curs que reforcen la condició investigadora de l’estudiant. El centre de gravetat és l’itinerari propi de l’estudiant que es constitueix en les seves inquietuds, interessos i línies de treball.

Teoria de l’objecte, l’espai i la imatge proposa formular preguntes i abordar problemes a partir de conceptes clau en l’àmbit de les arts i el disseny. Des del terreny obert teòric i conceptual, l’assignatura treballarà capes i nivells diferents i heterogenis de l’objecte, l’espai i la imatge i que han de cobrar un determinat sentit en l’itinerari investigador de l’estudiant. Es tractaran fonaments i línies teòriques històricament rellevants al voltant dels tres conceptes claus de l’assignatura per tal de confrontar-ho amb pràctiques, discursos i teories actuals.

S’incidirà de manera especial en el posicionament davant dels problemes i qüestions tractats amb l’objectiu genèric que, juntament amb les altres assignatures teòriques del curs, l’estudiant tingui els recursos i eines adients per al tram final del grau i, en particular, per a l’elaboració del seu Treball Final de Grau.

—Contingut.

D'una banda, l’assignatura tractarà tres eixos de continguts comuns des de les perspectives complementàries i interrelacionades de l'objecte, l'espai i la imatge. Es combinaran sessions genèriques amb els dos grups-classe junts amb d'altres de treball específic amb grups separats segons el focus objecte, espai i imatge. D'altra banda, aquesta assignatura s'articula amb Laboratoris de Creació. Així, la segona part de cada sessió tindrà forma de Taller de Teoria, on es treballaran textos i materials i s'introduiran formes de treball i aprenentatge horitzontals.

El mapa de continguts de l’assignatura es proposa com un índex obert de problemes, de forma d’abordar-los i de resoldre’ls.

Cada bloc acabarà amb una xerrada per part d'un convidat extern.

Introducció

Fonaments i línies teòriques de l'objecte, l'espai i la imatge

Eix 1: Muntatge, ficció i creació

1. Imatge i pràctiques fotogràfiques: objectivitat, realitat, veritat i ficció

ESCOLA MASSANA
Centre d'Art i Disseny
Adscrit a la UAB
Consorci d'Educació de Barcelona
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

2. Cinema, còmic i muntatge: imatge, temps i narració
3. Objecte, matèria, forma i ficció
4. La producció de l'espai

Eix 2: Consum: qui consumeix què o què consumeix qui?

1. Modernitat, imatges i seducció
2. El desbordament de la visualitat
3. Objectes i seducció. Els objectes en negatiu: allò que resta
4. Espais de consum i consum d'espais

Eix 3: Dinàmiques hacker

1. Dinàmiques i ètiques hacker. Interfície, infraestructura i tecnologies
2. Imatge, dispositiu i codi obert
3. Objecte, dispositiu i codi obert
4. Espai, dispositiu i codi obert

Càpsules tècniques

1. Teoria, concepte i investigació: introducció, plantejaments i aclariments
2. Tècniques per a una lectura significativa, interessada i crítica
3. Escriptura per a la investigació en AAD
4. Acotar en un camp d'investigació
5. Condicions per a la formulació de preguntes investigadores
6. Pragmàtica del discurs i la forma de l'assaig
7. Arquitectura del text
8. Comunicació i presentació oral d'una investigació
9. Referències i citació

—Objectius formatius

Des del punt de vista de la configuració de l'estudiant, l'objectiu primer és treballar l'autonomia, el compromís i la capacitat de posicionament. En relació a això, són objectius vertebradors: saber posar en situació i context eines i recursos conceptuals i teòrics; treballar tots aquests elements amb perspectiva històrica i crítica; assolir la capacitat d'anàlisi crítica del present. L'objectiu final és integrar tot aquest conjunt de capacitats en el treball d'investigació i propositiu de l'estudiant.

A més d'aquests objectius transversals, l'assignatura pretén que l'estudiant conegui, reconegui, comprengui, relacioni i sàpiga qüestionar tots aquells elements que giren al voltant dels conceptes, pràctiques, discursos i usos relacionats amb l'objecte, l'espai i la imatge.

Resultats d'aprenentatge:

RA.1-Diferenciar el tractament de la imatge en els seus diversos àmbits d'aplicació en relació a la seva funció comunicativa i/o expressiva.
RA.2-Relacionar els elements de composició de l'espai.
RA.3-Distingir i relacionar els territoris comuns en l'anàlisi de les obres volumètriques (escultures, objectes, productes, joies, etc.)
RA.4-Relacionar els llenguatges i les tècniques de la imatge, la pintura i la fotografia.

RA.5-Identificar els llenguatges propis del cine i la televisió, la publicitat i el videoclip.
RA.6-Descriure i analitzar els principis del moviment i la narració, les tècniques del vídeo i la imatge instantània, allò analògic, allò numèric i virtual i la realitat simulada.
RA.7-Detectar les topologies i els senyals de l'art en l'espai paisatgístic.
RA.8-Analitzar les diverses teories de l'abstracció i figuració en la pintura, l'escultura i l'arquitectura.
RA.9-Valorar els llenguatges espaials i la recerca del buit tant en l'escultura com l'arquitectura.
RA.10- Investigar i diferenciar analíticament les relacions entre el cos i l'espai, l'espai fenomènic resultant de les accions humanes i els objectes i el cos humà.
RA.11- Relacionar els llenguatges de la construcció i deconstrucció, minimalismes, surrealismes i supermodernismes en l'arquitectura i el disseny.
RA.12-Conèixer, interpretar i distingir la presencia de l'objecte en l'art i el disseny.
RA.13-Interpretar els principis de la gramàtica dels llenguatges dels objectes i les formes
RA.14-Reflexionar teòricament sobre les relacions entre objecte i subjecte, psicologia dels objectes quotidians, objecte simbòlic i els vincles entre objecte i desig.
RA.15-Detectar, identificar i analitzar les formes fundadores i les formes constructives, les accions combinades i les accions generadores d'objectes i formes.
RA.16-Reconèixer les particularitats del llenguatge visual de l'objecte, la imatge i l'espai en relació a la resta de les arts.
RA.17 - Adquirir la capacitat de treballar en grup i la capacitat per estructurar metodologies de consens.
RA.18 - Desenvolupar estratègies de comunicació favorables per transmetre adequadament els resultats de la investigació.
RA.19- Control i agilitat de les noves formes de comunicació i especial atenció a la responsabilitat social en el seu ús.
RA.20- Analitzar els arguments propis i els dels altres i separar allò objectiu d'allò subjectiu.
RA.21- Resultat de l'aprenentatge. Desenvolupar el sentit crític envers les dades i els documents de tal manera que siguin apreciats en el seu autèntic valor.
RA.22- Conèixer i aplicar amb criteri personal les diferents maneres d'expressar la creació pròpia que permeten les noves tecnologies.

—Metodologia docent i activitats formatives

L'assignatura conté dues dinàmiques principals. Una, basada en el treball de lectura, comprensió, síntesi i comunicació escrita i oral de material teòric i conceptual. Aquest exercici pressuposa el posicionament de l'estudiant. Són les lectures les que obriran i vertebraran les reflexions i la construcció teòrica i conceptual dels problemes plantejats. La pràctica de la lectura i l'escriptura s'entén com un element articulador dels aprenentatges i la investigació.

La segona, articulada amb l'assignatura de Laboratoris de Creació, dota d'eines i acompanya a l'estudiant en el seu propi procés investigador. Aquí s'activen metodologies i estratègies d'aprenentatge horitzontal (entre estudiants i estudiants i docents) en l'espai de l'aula i en una dinàmica pròpia de taller de teoria.

ACTIVITAT DIRIGIDA
Exposicions per part dels docents en funció del mapa de continguts.
ECTS: 16%

Hores: 24h
Resultats d'aprenentatge: Autonomia, compromís i capacitat de posicionament; capacitat de situar i contextualitzar eines i recursos conceptuals i teòrics; capacitat d'anàlisi amb perspectiva històrica i crítica; eines per a l'anàlisi del present; coneixement, comprensió i capacitat de relació de conceptes, pràctiques, discursos i usos relacionats amb l'objecte, l'espai i la imatge.

ACTIVITAT SUPERVISADA
Debats, visionats, exercicis pràctics en grup i individual, xerrades i workshops.
ECTS: 16%
Hores: 24h
Resultats d'aprenentatge: Autonomia, compromís i capacitat de posicionament; capacitat de treball en grup i d'escolta envers els companys; capacitat d'implicar-se en les dinàmiques de grup;
capacitat de comunicació de les idees pròpies; rigor acadèmic; treball propositiu; gestió del bloqueig.

ACTIVITAT AUTÒNOMA
Lectura de textos, exercicis d'escriptura i preparació de presentacions orals. Recerca d'informació, referències i casos d'estudi.
ECTS: 57%
Hores: 86h
Resultats d'aprenentatge: Autonomia, compromís i capacitat de posicionament; capacitat de situar i contextualitzar eines i recursos conceptuals i teòrics; capacitat d'anàlisi amb perspectiva històrica i crítica; eines per a l'anàlisi del present; coneixement, comprensió i capacitat de relació de conceptes, pràctiques, discursos i usos relacionats amb l'objecte, l'espai i la imatge; capacitat d'organització de la recerca pròpia; capacitat de treball en grup i d'escolta envers els companys; comprensió lectora; capacitat de síntesi; capacitat de comunicació de les idees pròpies; pragmàtica del discurs; rigor acadèmic; treball propositiu; coneixement del context socio-cultural; hàbit de consum cultural.

ACTIVITAT AVALUACIÓ
L'avaluació és continuada, aquesta abraça activitats i exercicis amb seguiment i tutorització, indivuals i en grup.
ECTS: 11%
Hores: 16h
Resultats d'aprenentatge: Capacitat d'auto-avaluació; capacitat d'auto-crítica; capacitat d'avaluació i crítica de la feina dels companys; capacitat d'acceptar i respectar els suggeriments i qualificacions externes.

—Avaluació

Aquesta assignatura treballa amb avaluació contínua i, per tant, no compta amb la possibilitat d'una recuperació a final de curs. Tots els treballs que no siguin lliurats durant el procés, en les dates indicades, no podran ser avaluats.

L'assignatura és presencial, es prendrà nota de l'assistència. En cas que l'estudiant tingui algun tipus de complicació personal, laboral o acadèmica que l'impedeixi seguir el decurs de l'assignatura ho haurà de comunicar als docents, al tutor, o, en darrera instància, al Coordinador del Grau, per tal de poder trobar una solució a temps. En cap cas s'acceptaran justificacions o peticions de flexibilitat a final de curs.

Sistema d'avaluació

Els criteris són els següents:

1. Compromís i rigor amb els treballs i les activitats que es proposen: adequació entre allò que es demana i allò que es presenta
2. Capacitat de posicionament, experimentació i assumir reptes
3. Evolució constatable en el treball conceptual
4. Correcció en l'escriptura, rigor i autoexigència en el treball textual i en la presentació material
5. Capacitat de comunicar tant oralment com en els treballs escrits
6. Implicació i dinàmica a l'aula
7. Evolució personal en el procés d'aprenentatge. Esforç i escolta envers les recomanacions i orientacions dels docents

Activitats d'avaluació

Tant els continguts comuns com els específics de cada bloc confluiran en seminaris conjunts i en el treball de lectura, presentació oral i producció de textos. El pes i rellevància dels treballs serà el següent:

1. Lliurament 1: Registre de les lectures i material teòric escollit per l'estudiant d'una llista facilitada, de forma prèvia, pels docents de TEOI i Laboratoris de Creació. Valor: 15%

2. Lliurament 2: Producció d'un text en forma d'assaig i basat en el Lliurament 1 i en el treball en procés en el Laboratori de Creació elegit. Valor: 15%

3. Simposi obert a l'Escola Massana: Implicació, preparació i exposició d'una comunicació oral basada en la investigació feta per l'estudiant durant el semestre entre TEOI i Laboratoris de Creació. Es durà a terme a l'auditori de l'escola, de forma oberta a tota la comunitat educativa. Valor: 25%

4. Quadern d'investigació: Edició en paper dels resultats del procés d'investigació teoricopràctica que l'estudiant ha dut a terme al llarg del semestre entre TEOI i Laboratoris de Creació. Els eixos vertebradors seran en forma de pregunta investigadora amb el desenvolupament adient, fruit del treball teòric i pràctic dut a terme entre les dues assignatures. Valor: 25%

5. Treballs de lectura diària i implicació: Al llarg del curs es facilita material teòric necessari per preparar les sessions a l'aula. La seva lectura és obligatòria per a les sessions indicades. Es registrarà la implicació a partir de preguntes dirigides per part dels docents. Valor: 20%

—Bibliografia

AHMED, S. Happy Objects. GREGG, M., SEIGWORTH, G. (comp.). *The Affect Theory Reader.* Durham, NC: Duke UP, 2010.
ALBET, A., BENACH, N. (eds). *Doreen Massey: un sentido global del lugar.* Barcelona: Icària, 2012.
BAUDRILLARD, J. *El sistema de los objetos.* Madrid: S. XXI, 2010.

BOSERMAN, C. et al., La materia contraataca: una tentativa objetológica. *Obra digital*. 2015, nº 9, pp. 80-97.
BOURDIEU, P. *Sobre la televisión*. Barcelona: Anagrama, 2005.
BREA, J. L. *Las tres eras de la imagen. Imagen-Materia, Film, E-Image*. Barcelona: Akal, 2010.
BUITRAGO, A. *Arquitecturas de la mirada*. Alcalá de Henares: Universidad de Alcalá de Henares, 2009.
CASETTI, F. *Teorías del cine*. Cátedra: Madrid, 2010
DEBRAY, R. *Vida y muerte de la imagen. Historia de la mirada en Occidente*. Barcelona: Paidós, 1994.
DIDI-HUBERMAN, G. Cuando las imágenes tocan lo real. [Recurs electrònic]. Barcelona: Macba, 2008. En línea: goo.gl/DQLCir
EDWARDS, E., HART, J. *Photographs. Objects. Histories. On the Materiality of Images.* London, New York: Routledge, 2004.
FERNÁNDEZ, Roberto. El pueblo silencioso O las dificultades y desafíos de una historia de los objetos. *Registros. Mar del Plata.* 2012, 8, nº 8, p. 2-16.
FRANCALANCI, E. *Estética de los objetos*. Madrid: Machado, 2010.
LEFEBVRE, H. *La producción del espacio.* Madrid, Capitán Swing, 2013.
LÖW, M. The social construction of space and gender. *European Journal of Women's Studies.* 2006, Vol. 13, nº 2, p. 119-133.
RAMON, E., JORDANA, E. Entre hegemonía y crítica: pensar el diseño como transformación. *Interface Politics. 1st International Conference*. Barcelona: GREDITS, 2016.
ZUNZUNEGUI, S. *Pensar la imagen*. Madrid: Cátedra, Universidad del País Vasco, 1989.

Es facilitaran altres referències bibliogràfiques en el curs de l'assignatura.

—Programació de l'assignatura.

Setmana 1
Presentació de l'assignatura. Fonaments i línies teòriques de l'objecte, l'espai i la imatge.
Càpsula 1: Teoria, concepte i investigació: introducció, plantejaments i aclariments

Setmanes 2-5
Eix 1: Muntatge, ficció i creació.
Càpsules 2-4: Tècniques per a una lectura significativa, interessada i crítica; Escriptura per a la investigació en AAD; Acotar en un camp d'investigació.
Activitat: Convidat extern n. 1
Lliurament: Registre de les lectures i material teòric I Setmana 5

Setmanes 6-9
Eix 2: Qui consumeix què o què consumeix qui?
Càpsules 5-7: Condicions per a la formulació de preguntes investigadores; Pragmàtica del discurs i la forma de l'assaig; Arquitectura del text.
Activitat: Convidat extern n. 2
Lliurament: Assaig teòric I Setmana 9

Setmanes 10-13
Eix 3: Dinàmiques hacker
Càpsula 8: Comunicació i presentació oral d'una investigació

Activitat: Convidat extern n. 3

Setmana 14
Preparació del Simposi i tutories

Setmana 15
Celebració del Simposi a l'Auditori

Setmana 16
Tutories del Quadern d'Investigació
Càpsula 9: Referències i citació

Setmana 17
Lliurament: Quadern d'Investigació
Entrevistes individuals

Setmana 18
Comunicació de notes i valoració de l'assignatura

—Competències i resultats d'aprenentatge.

Competències específiques

CE02- Demostrar que coneix, comprèn i relaciona els conceptes i les informacions entre les diferents àrees artístiques, científiques i socials.
RA.1-Diferenciar el tractament de la imatge en els seus diversos àmbits d'aplicació en relació a la seva funció comunicativa i/o expressiva.
RA.2-Relacionar els elements de composició de l'espai.
RA.3-Distingir i relacionar els territoris comuns en l'anàlisi de les obres volumètriques (escultu-res, objectes, productes, joies, etc.)
CE08- Demostrar que coneix i interpreta els referents teòrics establerts a partir de l'experiència, la interpretació, la reflexió i la comprensió. Conèixer, comprendre i interpretar els referents teòrics establerts, tant des dels àmbits de les arts com des del disseny.
RA.4-Relacionar els llenguatges i les tècniques de la imatge, la pintura i la fotografia.
RA.5-Identificar els llenguatges propis del cine i la televisió, la publicitat i el videoclip.
RA.6-Descriure i analitzar els principis del moviment i la narració, les tècniques del vídeo i la imatge instantània, allò analògic, allò numèric i virtual i la realitat simulada.
RA.7-Detectar les topologies i els senyals de l'art en l'espai paisatgístic.
RA.8-Analitzar les diverses teories de l'abstracció i figuració en la pintura, l'escultura i l'arquitectura.
RA.9-Valorar els llenguatges espaials i la recerca del buit tant en l'escultura com l'arquitectura.
RA.10- Investigar i diferenciar analíticament les relacions entre el cos i l'espai, l'espai fenomènic resultant de les accions humanes i els objectes i el cos humà.
RA.11- Relacionar els llenguatges de la construcció i deconstrucció, minimalismes, surrealismes i supermodernismes en l'arquitectura i el disseny.
RA.12-Conèixer, interpretar i distingir la presencia de l'objecte en l'art i el disseny.
RA.13-Interpretar els principis de la gramàtica dels llenguatges dels objectes i les formes.

RA.14-Reflexionar teòricament sobre les relacions entre objecte i subjecte, psicologia dels objectes quotidians, objecte simbòlic i els vincles entre objecte i desig.
RA.15-Detectar, identificar i analitzar les formes fundadores i les formes constructives, les accions combinades i les accions generadores d'objectes i formes.
CE19- Diferenciar els valors estètics d'altres valors reconeguts socialment.
RA.16-Reconèixer les particularitats del llenguatge visual de l'objecte, la imatge i l'espai en relació a la resta de les arts.
Competències transversals

CT04 - Desenvolupar els coneixements i les habilitats necessàries per participar en treballs d' equip i /o multidisciplinaris, enriquint el treball d'un projecte comú a través de la interacció amb els altres valorant les seves aportacions i els seus punts.
RA.17 - Adquirir la capacitat de treballar en grup i la capacitat per estructurar metodologies de consens.
CT06 - Comunicar eficaçment. Expressar-se de forma adequada i eficaç tenint en compte el destinatari, el medi i les diferents situacions formals.
RA.18 - Desenvolupar estratègies de comunicació favorables per transmetre adequadament els resultats de la investigació.
CT07 - Utilitzar de manera responsable els sistemes de comunicació i informació d'Internet.
RA.19- Control i agilitat de les noves formes de comunicació i especial atenció a la responsabilitat social en el seu ús.
CT08 - Ser responsables dels propis posicionaments ètics i morals considerant, valorant i respectant els dels altres.
RA.20- Analitzar els arguments propis i els dels altres i separar allò objectiu d'allò subjectiu.
CT12 - Mantenir una actitud favorable cap a l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació, valorant la seva procedència, situant-la en un marc epistemològic i contrastant les seves aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
RA.21- Resultat de l'aprenentatge. Desenvolupar el sentit crític envers les dades i els documents de tal manera que siguin apreciats en el seu autèntic valor.
CT13 - Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i la comunicació per a una correcta expressió i formalització d'allò que es vulgui transmetre.
RA.22- Conèixer i aplicar amb criteri personal les diferents maneres d'expressar la creació pròpia que permeten les noves tecnologies.